

Asia: Asia VN/25733/2021

Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnos

Kansallinen digikompassi kokonaisuutena

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Oikeusministeriö on lausunut digikompassin aiemman version lausuntopyyntöön sekä kommentoinut valmistelumateriaalia eri yhteyksissä. Aiempaa lausuntoa ja kommentteja ei tässä enää toisteta, mutta eräitä huomioita tuomme vielä yleisesti esille sekä esitämme muutaman huomion yksityiskohtiin.

Suomen digikompassia ja sen tavoitteita on muutettu strategisempaan suuntaan edelliseen versioon verrattuna. Kompassin arvopohjan kuvausta on kirkastettu ja toimenpiteiden toteutuksen kytkentä tulosohjaukseen on mainittu. Tekstejä on tiivistetty ja selkeytetty, eikä toimenpidetaulukkoa mittareineen enää sisällytetä digikompassi-selontekoon. Muutokset ovat vieneet digikompassia oikeaan suuntaan. Samalla on kuitenkin huomattava, että kun tavoitteet ovat paikoin varsin yleisiä ja julkisten palveluiden osalta hyvin tuttuja menneiltä vuosilta, niin digikompassin käytännön merkitys selviää vasta digikompassin toimeenpanon, käynnistettävien hankkeiden ja tehtävien resurssipanostusten kautta.

Palvelulähtöisyys ja kansalaisnäkökulma on otettu hyvin huomioon. Esimerkiksi: Käyttäjien tarpeisiin perustuvat, julkiset digitaaliset on saatavilla yhdeltä digiluukulta. Palvelut rakennetaan elämäntapahtumiin ja yrityksen elinkaareen vaiheisiin perustuviksi.

Kuvauksia johtamismallista on lisätty ja sidosryhmien roolia on selkeytetty. Kuitenkin digitoimiston rooli ja tehtävät suhteessa olemassa oleviin yhteistyörakenteisiin on edelleen osittain epäselvä. Lisäksi esim. yhteentoimivuuden ohjausmallin käytännön toteutus herättää kysymyksiä.

Oikeusministeriön hallinnonalla on tavoitteena, että digitalisaatiolla ja automaatiolla voidaan merkittävästi parantaa hallinnonalan tuottavuutta ja lisätä prosessien ja palveluiden laatua. Monet prosessit toimivat yli organisaatio- ja hallinnonalarajojen, joten prosessien yhteentoimivuuden ja

sujuvuuden kehittäminen on keskeistä. Tämä edellyttää jo uudistettujen tai uudistettavien tietojärjestelmien jatkokehittämistä ja integraatioiden rakentamista liittyviin järjestelmiin. Myös ICT:n oma kustannustehokkuus on hallinnonalla tärkeää. Epäselväksi jää miten digikompassi ja sen toimeenpano edesauttavan oikeusministeriön hallinnonala sen omien digitavoitteiden saavuttamisessa. Uhkakuvana on, että hallinnonalan rooliksi jää raportointi erilaisiin digikompassin toimeenpanon tilannekuvapyyntöihin.

Yhdeksi asiakirjan puutteeksi on nähtävä se, että esille tuotuja sinänsä tärkeitä kehityssuuntia ei ole priorisoitu. Esimerkkinä kyberturvallisuus, joka kyllä tuodaan esiin läpi asiakirjan, mutta yhtenä asiana muiden joukossa. Digikehitys saattaa kääntyä itseään vastaan, jos turvallisuudesta ei huolehdita. Esim. SWOT analyysissä se on mainittu uhkista viimeisenä, vaikka sen tulisi olla ensimmäinen.

Digikompassi on kirjoitettu suhteelliseen optimistiseen sävyyn. Epäonnistumisiakin on ollut, kun osa julkishallinnon ICT-hankkeista on ollut ylikalliita ja käytettävyydeltään puutteellisia. Tämän voisi tuoda avoimesti esiin.

Selontekoluonnoksessa todetaan, että EU:n tietosuoja-asetusta vastaava sääntely on voimassa myös mm. Japanissa, Koreassa, Kanadassa ja Iso-Britanniassa (s. 9, alaviite 3). Tässä ilmeisesti taustalla on ajatus komission antamista tietosuojan riittävyyspäätöksistä kyseisistä kolmansista maista. Näissä päätöksissä komissio arvioi, täyttääkö kolmannen maan lainsäädäntö riittävän tietosuojan tason (ks. tietosuoja-asetuksen 45 artikla). Selonteossa on hyvä huomioida täsmällinen ilmaisu tältä osin. Lisätietoa on myös täällä: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_fi

Digitaalisten yhteentoimivien julkisten palveluiden osalta (s. 42-43) avaintuloksena on: "Suomalaisille yrityksille ja henkilöasiakkaille on mahdollista sujuvasti asioida digitaalisesti myös EU:ssa, Pohjoismaissa ja Suomen lähialueiden maissa." Tässä on mainittu EU ja Pohjoismaat, mutta mitä lähialueilla tässä tarkoitetaan?

Saman kohdan avaintuloksena on myös: "Julkisen hallinnon tietovarantojen hyödyntämisen ja tietojen jakamisen tarpeettomat lainsäädännölliset esteet on yleislaeissa ja toimialakohtaisessa sääntelyssä tunnistettu ja purettu ottaen huomioon mm. yksityisyyden suoja ja turvallisuus." Tässä on syytä viitata yleisemminkin liittyviin oikeudellisiin reunaehtoihin.

Osaaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Digitaalinen infrastruktuuri

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Yritysten digitalisaatio

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Digitaaliset julkiset palvelut

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Maunu Tarmo
Oikeusministeriö - Tarmo Maunu